

tiam Dei, quæ data est in Ecclesiis Macedoniæ, quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipsorum fuit. Et Jacobus cap. I. *Omne gaudium existimate, fratres, cum in tentationes varias incideritis, scientes quod probatio fidei vestræ patientiam operatur, patientia autem opus perfectum habet.* Et ante hos omnes Propheta David: *In tribulatione, inquit, dilatasti mihi.* Et rursus: *Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes tuæ lætificaverunt animam meam* (1).

Sancti quoque Patres, quorum testimonia perperam, adduxerunt adversarii pro certitudine fidei, et præsertim Cyprianus, Ambrosius, Augustinus, Leo, securitatem animæ, non ex fide remissionis peccatorum, sed ex conscientia charitatis et operum bonorum colligebant. Placet autem nomine aliorum S. Bernardi testimonium hic abscribere, ut omnes intelligant, unde petenda sit solida consolatio. Sic igitur loquitur in serm. 69. in Cantica: « Quanta putas ex hac mansione iter animam et verbum familiaritatis gratia oriatur. Quanta de familiaritate sequatur fiducia? Non est (ut opinor) quod jam talis anima dicere vereatur, dilectus meus mihi, quæ ex eo quod si diligere et vehementer diligere sentit, etiam diligere nihilominus vehementer non ambigit, ac de sua singulari intentione, sollicitudine, cura, opera, diligentia, studioque, quo incessanter et ardentem invigilat quemadmodum placeat Deo, æque hæc omnia in ipso indubitanter agnoscit, recordans promissionis ejus, in qua mensura mensi fueritis remetietur vobis. Ergo ex propriis, quæ sunt penes Deum agnoscit, nec dubitat se amari quæ amat ». Et infra: « Vides quomodo non solum de amore suo certum te reddit, si quidem tu ames illum, sed etiam de sollicitudine sua, quam pro te gerit, si te senserit sollicitum sui. »

Hanc igitur certitudinem libenter agnoscimus, quæ non oritur ex præsumptione imputatæ justitiæ, neque est certitudo fidei Catholicæ, sed oritur ex charitatis et operum bonorum experimento, ac per hoc moralis et conjecturalis certitudo nominari potest.

CAPUT XII.

Refellitur error de certitudine Prædestinationis.

Hactenus primum errorem ex illis qua-

(1) Rom. V, 3; II Cor. VII, 4; ibid. VIII, 2; Jacob, I, 2; Psal. IV, 2; ib. XCIII, 49. — (2) Rom. XI, 33.

tuor, quos initio hujus libri proposuimus, expugnare conati sumus. Sequitur ut adversus secundum breviter disseramus.

Secundus error eorum erat, qui non solum de præsentis gratia, atque justitia, sed etiam de prædestinatione, atque electione ad gloriam certitudinem fidei haberi contendunt. Docuit hunc errorem Martinus Bucerus, in Colloquio Ratisbonensi. Nam exstat in eo Colloquio inter alios titulos, unus de firmissima æternæ salutis fiducia, et certitudine, et in eo affirmat Bucerus, non esse verum christianum, qui non eadem fidei certitudine, credit se habiturum esse vitam æternam, qua credit, Christum esse, et Deum etiam esse. Idem etiam docet in lib. de Concordia, in conciliatione articuli de justificatione: Idem quoque docet Petrus Martyr, in commentar. ad cap. VIII. epist. ad Roman. Eundem errorem mordicus defendit Joannes Calvinus, in lib. III. Institution. cap. 2. ubi sic loquitur §. 16: « Vere fidelis non est, nisi qui solida persuasionem Deum sibi propitium persuasus, de ejus benignitate omnia sibi pollicetur, nisi qui divinæ erga se benevolentiae promissionibus fretus, indubitatum salutis expectationem præsumit ». Vide eundem §. 40. et in antidoto Concilii. In eodem errore versatur Kemnitius, in Examine Concilii Tridentini. Reprehendit enim quod Concilium docet, sess. 6. cap. 12. neminem sine peculiari revelatione, certo statuere debere se esse ex numero prædestinatorum. Affirmat vero Kemnitius, hanc falsam esse doctrinam, et probat ex cap. VIII. ad Roman. Ex verbo Dei posse ac debere omnes justificatos certo statuere de sua prædestinatione.

Cæterum hic error pugnat cum Scripturæ divinæ testimoniis, cum sententiis sanctorum Patrum, et eam manifesta, atque apertissima ratione.

Primum igitur, Apostolus Paulus ad Roman. XI. de Prædestinatione disputans, refert hoc mysterium inter altissima Dei secreta, exclamans: *O altitudo divitiarum sapientiæ et scientiæ Dei, quam inscrutabilia sunt judicia ejus, et investigabiles viæ ejus? Et, quis novit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit* (2)? Et quamvis hæc altitudo secreti præcipue respiciat causam, cur Deus unum eligat, alterum non eligat, tamen indicat etiam non posse sciri sine revelatione, quem Deus elegerit, et quem non elegerit.

Nam ex hoc ipso, quod ignoramus, quid moveat Deum, ut hunc potius quam illum eligat, et in ejus voluntatem rem totam referre cogimur, intelligimus non posse alia via cognosci, quem eligere, et quem non eligere voluerit, nisi per revelationem specialem, qua suam ipse voluntatem alicui manifestare dignetur.

Secundo, Scriptura hortatur omnes fideles ad timorem, cum ait Roman. XI. *Tu autem fide stas, noli altum sapere, sed time, ne forte et tibi non parcat.* Et I Corinth. X. *Qui stat videat ne cadat.* Et Philip. II. *Cum timore, et tremore salutem vestram operamini.* Et Apocal. III. *Tene quod habes, ne forte alius accipiat coronam tuam.* Et in epist. II. idem Joannes: *Videte, inquit, ne perdati, quæ operati estis.* Et in Psal. II: *Servite Domino in timore et exultate ei cum tremore. Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, et pereatis de via justa* (1).

Ad hæc et similia respondet Calvinus et Kemnitius, hæc dici ad excutiendum torporem et carnalem securitatem, quæ homines in operibus bonis negligentes faciunt, non quod revera periculum sit, ne veri fideles excidant a salute. At verum quidem est, nullum esse periculum, ne prædestinati salutem æternam perdant, et terrores illos a Spiritu-Sancto, per Scripturas sanctas adhiberi, ut electi ad sollicitudinem et diligentiam excitentur, sed hæc omnia locum habent in iis, qui prædestinationem suam ignorant, non in iis, qui de illa certissimi sunt. Nam qui certo persuasi sunt, se omnino salvandos, non possunt timere, ne excidant a salute, immo nec debent timere, si id certo credunt certitudine fidei, quomodo credunt Christum esse Deum, nam isto suo timore injuriam fidei facerent.

Proinde si vera esset responsio hæreticorum, Spiritus-Sanctus hortaretur electos ad infidelitatem cum hortatur ad timorem amittendæ salutis: Quemadmodum enim si quis admoneret fidelem ut timeret, ne forte non sit verum, Christum esse Deum, ad impietatem sine dubio eum impellere videretur. Ita prorsus Spiritus-Sanctus (quod blasphemum est cogitare) ad impietatem provocaret electos, dum hortatur ut timeant, ne forte excidantur, ne pereant de via justa, ne amittant coronam suam. Igitur qui timere jube-

mur, non debemus, nec possumus certo credere certitudine fidei, nos esse de numero salvandorum.

Tertio, Scriptura disertis verbis docet, salutem pendere a conditione operum, Matth. V. *Nisi abundaverit justitia vestra plus quam Scribarum et Phariseorum, non intrabitis in regnum cælorum.* Matth. XIX. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata Rom. VIII. Quod si filii et hæredes, si tamen compatimur, ut et conglorificemur.* II. Timot. II. *Si commortui sumus, et convivemus.* Et ibidem: *Non coronabitur, nisi qui legitime certaverit* (2). At concedunt adversarii nullam esse posse certitudinem salutis, si ea pendeat a conditione operum, unde igitur tam confidenter affirmant se de salute et vita æterna esse certissimos?

Respondent fortasse, hæc omnia se habere non in se, sed in Christo, cujus facti sunt membra per fidem. Sic enim jubet Calvinus, ut fidelis non respiciat se et opera sua, sed respiciat Christum, non ut extra se positum, sed ut in se manentem, et omnia bona sua communicantem. Sed hæc responsio non est solida, Nam Christus ipse requirit a membris suis, ut ipsa etiam bene operentur, et, tamquam vitis requirit, ut palmites fructum ferant. Alioqui excisionem minatur: *Ego sum vitis vera* (inquit Joan. XV.) *et Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum.* Et infra: *Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmas, et arescet, et colligent eum, et in ignem mittent, et ardet* (3). Non igitur sufficit ad salutem insertum esse in vitem Christum, nisi quis ut palmas fructum bonorum operum pariat. Deinde, cum Dominus ait: *Nisi abundaverit justitia vestra etc.* Et: *Si vis ad vitam ingredi etc.* Non significat ut membra justitiam capitis sibi arrogent, sed ut ipsa quoque operentur, et justitiam faciant, ut perspicuum est ex sequentibus, ubi ait Matth. V. *Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros etc.* Et Matth. XIX. *Si vis perfectus esse, vende omnia quæ habes, et habebis thesaurum in cælo* (4).

Respondere solent, opera quidem requiri, sed non ut conditionem, a qua pendeat promissio vitæ æternæ, sed quia fides vera non est nisi sit viva, et fructificet opera bona, nam peccata, id est, opera carnis excutiunt fidem, et effundunt Spiritum-Sanctum. At

(1) Rom. XI, 20; I Cor. X, 12; Phil. II, 12; Ap. III, 11; II Joan. 8; Psal. II, 41. — (2) Mat. V, 20; ib. XIX, 17; Rom. VIII, 17; II Tim. II, 11; ibid. 5. — (3) Joan. XV, 1, 6. — (4) Matth. V, 14; ibid. XIX, 21.

non laboramus hoc loco cur sint opera necessaria, sed contenti sumus, si detur nobis, ea necessario exigi, et sine illis non obtineri vitam æternam. Hinc enim evidenter concludimus, sine divina revelatione neminem certo statuere posse, se esse de numero electorum, cum nemo, ipsis etiam adversariis testibus, certo statuere possit, se facturum omnia illa bona opera, quæ Christus fieri jubet.

Quarto, Scriptura testatur, multos ad tempus credere, et postea circa fidem naufragare et perire, ut patet Luc. 8. de semine quod cecidit super petram, quod exponit Dominus de iis, qui ad tempus credunt, et in tempore tentationis recedunt. Et I Timoth. iv. *Spiritus manifeste dicit, quia in novissimis diebus discedent quidam a fide.* Et cap. 6. *Quam quidam appetentes erraverunt a fide* (1). Qui autem a gratia et fide exciderunt, nullam certitudinem habent suæ restitutionis in gratiam, immo Scriptura dicit, hoc plane esse incertum, cum ait II ad Tim. II. *Ne forte det illis Deus penitentiam et respiciant.* Et Joelis II. *Quis scit si convertatur et ignoscat Deus* (2)? At si multi credentes a veritate postea aberrant, et reprobi fiunt, igitur non erant illi certi ex fide se perseveraturos, alioqui falsa fuisset eorum fides. Non potest autem certitudo prædestinationis haberi sine certitudine perseverantiæ, cum perseverantia sit effectus maxime proprius prædestinationis, et sine perseverantia non possit impleri prædestinatio, igitur neque de prædestinatione homines illi certi fuerunt ex fide. Ac per hoc falsum est, omnes fideles certos esse certitudine fidei de sua prædestinatione.

Ad hoc argumentum utcumque respondere potest Calvinus, quippe qui negat habuisse veram fidem illos qui non perseverant. Quem errorem paulo post refellemus. Kemnitius vero nihil omnino respondere potest. Ipse enim aperte fatetur, posse fideles excidere a gratia, et non perseverare, et tamen audacter affirmat debere eos, qui fidem habent certo statuere se esse prædestinatos. Quæ quam male inter se cohæreant, nemo non videt. Nam si omnes debent ex fide certo statuere se esse prædestinatos, et tamen possunt non perseverare, et per hoc non salvari, igitur vel potest falli prædestinatio Dei, vel potest homo ex fide certo credere id, quod est incertum, et quod fieri potest ut sit falsum.

(1) I Tim. IV, 1; ibid. VI, 10. — (2) II Tim. II, 26; Joel. II, 14.

Respondet Kemnitius, fidem semper esse veram; quia quod aliqui non perseverent, non fit ex eo quod Deus nolit conservare eos usque in finem, sed quia ipsi per opera carnis fidem excutiunt. At inepta solutio est. Hoc enim est quod nos urgemus, non posse ullum ex fide certum esse, se ad numerum electorum pertinere, quia potest fieri, ut excutiat fidem, et tandem sit reprobus. Nam cum vera fides possit esse in eo, qui re vera coram Deo reprobus est, cum præsciatur non perseveraturus, evidenter sequitur, ut vel fides non doceat eum esse de numero electorum, vel fides sit falsa; quomodo enim reprobis credere potest ex fide vera se non esse reprobum, sed electum?

Ad hæc testimonia Scripturæ addi possunt etiam testimonia Patrum. S. Joannes Chrysostomus hom. 41. in epist. ad Philip. « Si Paulus, inquit, qui tanta passus est, nondum de resurrectione illa securus fuit, quid sane nos dicemus? »

S. Hieronymus lib. II. adversus Pelagianos: « Ne beatum, inquit, dixeris quempiam ante mortem, quamdiu enim vivimus, in certamine sumus; quamdiu in certamine, nulla est certa victoria. »

S. Augustinus lib. XI. de Civ. Dei cap. 42. « Licet, inquit, sancti de suæ perseverantiæ præmio certi sint, de ipsa tamen perseverantia sua reperiuntur incerti. Quis enim hominum se in actione, profectuque justitiæ perseveraturus usque in finem sciat, nisi aliqua revelatione ab illo fiat certus, qui de hac re justo, latentique iudicio non omnes instruit, sed neminem fallit? »

Martinus Bucerus in lib. de concordia, sub finem conciliationis articuli de justificatione, hunc unum locum sibi ipsi objecit, et duas adhibuit responsiones, sive malis dicere tergiversationes. Primo dicit, Sanctos ex se non posse certo statuere, an sint perseveraturi; tamen quia vocati sunt ad sempiternum Christi consortium, ex fide debere omnino certos esse, se usque in finem perseveraturos. Secundo dicit, Augustinum loqui de certitudine scientiæ, non de certitudine fidei. At si Sancti ex se statuere debeant, id est, ex viribus naturæ suæ, certo statuere debent, se non perseveraturos. Quo modo enim sine Dei gratia perseverarent? Itaque si ex se statuere debent, non sunt incerti, ut Augustinus dicit, sed plane certi.

Dicet fortasse Bucerus, illud « (ex se) » non debere ad vires perseverandi referri, sed ad cognitionem, ut sensus sit, Sanctos non posse statuere certo se perseveraturos ex lumine solius rationis, sed ex lumine fidei omnino posse. At contra, nam de præmio perseverantiæ non sunt certi ex se, id est, ex lumine solius rationis, sed ex lumine fidei: et tamen Augustinus scribit, de præmio perseverantiæ Sanctos esse certos, de ipsa perseverantia incertos. Præterea si certi essent Sancti ex lumine fidei de sua perseverantia, omnes, qui fide præditi sunt, hanc certitudinem haberent; At Augustinus dicit, non omnes Sanctos, id est, non omnes qui fidem habent, esse de hac re certos, sed illos tantum, quibus Deus per specialem revelationem id manifestare dignatur. Vult igitur Augustinus non solum ex se, sed etiam ex fide, et non solum certitudine scientiæ, sed etiam certitudine fidei Sanctos de sua perseverantia esse incertos.

Sed ut omnem tergiversandi occasionem Bucero auferamus, addamus alia duo loca in lib. de correptione et gratia cap. 13. « Quis, inquit, ex multitudine fidelium, quamdiu in hac mortalitate vivitur, in numero prædestinatorum se esse præsumat? » Item in lib. de bono perseverantiæ cap. XIII. « Ad quam vocationem » (secundum propositum, quæ propria est electorum) « pertinere nullus est homo ab hominibus certa asseveratione dicendus, nisi cum de hoc sæculo exierit. In hac autem vita humana, quæ tentatio est super terram, qui videtur stare, videat ne cadat. »

S. Gregorius lib. VI. in 1. Reg. « Quia iudicium, inquit, omnipotentis Dei imperscrutabile est, unde veniat, et quo vadat homo nescit, quia sciri non potest, an quis in gratia, quam recipit, perseverare in perpetuum debeat. »

S. Prosper, in lib. II. de vocatione gentium cap. ult. « In remotissimo, inquit, ab humana cognitione secreto præfinitio hujus electionis abscondita est. Et de nullo ante ipsius finem prænnunciari potest, quod in electorum gloria sit futurus, ut perseverantem humilitatem utilis metus servet, et qui stat videat ne cadat. »

S. Bernardus, quem virum Dei loco citato Bucerus appellat, et Lutherani omnes in questione de Justificatione magnificere so-

lent, sic loquitur in sermon. 1. de Septuagesima: « Quis potest dicere, ego de electis sum? ego de prædestinatis ad vitam? ego de numero electorum? certitudinem utique non habemus, sed spei fiducia consolatur nos. » Idem in epist. 107. « Datur, inquit, aliquid præsentire de sua ipsius futura beatitudine, quemadmodum ab æterno latuit in justificante plenius apparitum in beatificante. De qua tamen jam percepta suimet ex parte notitia, interim quidem gloriectur in spe, nondum tamen in securitate. »

Addamus ultimo rationes. Prima ratio: nihil affirmari debet de his, quæ pendent ex sola Dei voluntate, nisi ex manifesta revelatione ipsius: si enim nemo certo scire potest, quid sit in homine, nisi spiritus ejus, quanto magis nemo scire poterit quid sit in Deo, nisi Spiritus Dei? Pendere autem prædestinationem ex Dei voluntate, perspicuum est, quia *cujus vult miseretur, et quem vult indurat.* Rom. IX. (1). Et quos eligit non ex operibus, sed ex misericordia eligit. Dicitur, revelavit Deus per Spiritum suum in Scripturis, omnes qui credunt, habituros esse vitam æternam. At nusquam revelavit omnes qui dicunt se credere, eos credere sicut oportet. Nam si satis esset dicere, ego credo, vel etiam, ego recte credo, et sicut oportet, credo, omnes hæretici salvarentur.

Secunda ratio. Non potest homo certus esse ex fide, an sit dignus odio vel amore secundum præsentem justitiam, quam in se habet, ut ostendimus in disputatione præcedenti, igitur multo minus ex fide certus esse potest, an sit dignus odio vel amore secundum æternum decretum, quod in ipso Deo latet. Neque enim dubitari potest, quin facilius sit notitia præsentis justitiæ, quam æternæ prædestinationis.

Tertia ratio sumitur ab utilitate hujus secreti. Nam ut scribit S. Augustinus, in lib. de corrept. et gratia cap. 13. utilissimum est ad humilitatem conservandam, ut non sciat in hac vita, quis ad numerum electorum certo pertineat. Et quamvis posset Deus alia etiam ratione huic elationis morbo medicinam facere: tamen sic placuit magno illi medico, qui ordinem sanandi non accipit ab ægroto.

Quarta ratio est S. Prosperi loco notato, quoniam id etiam utilissimum fuit propter reprobos. Nam si scirentur qui sint præde-

(1) Rom. IX, 18.

stinati, reliqui omnes desperantes da salute nihil omnino boni peragere curarent. Itaque ut qui stat, videat ne cadat, et qui victus tentatione cecidit, resurgere conetur, et nemo de Dei miseratione diffidat, nemo desperet, utilissimum fuit, ut secretissima esset electio.

CAPUT XIII.

Solvuntur objectiones.

Quamvis autem is, quem refutavimus error exploratus et apertissimus esse videatur, non tamen desunt argumenta aliqua, quæ pro illius defensione Bucerus, Calvinus et Kemnitius excogitarunt.

Primum igitur ita ratiocinatur Bucerus : « Assidue pro dono perseverantiæ nobis orandum esse non dubium est : dicit autem Jacobus, cap. 1. de eo, qui cupit a Deo aliquid impetrare, postulet in fide nihil hæsitanti igitur nihil hæsitare debemus, sed certo credere, nos accepturos perseverantiam, ac proinde etiam esse prædestinatos ».

Respondeo, potest optime cohærere oratio in fide sine hæsitatione cum incertitudine de re illa adipiscenda, quæ petitur. Nam in oratione requiritur tum fides, tum etiam fiducia, et utrique suo modo contraria est hæsitatio. Et quidem de fide nulla est difficultas. Nam fide credere debemus, Deum posse facere quod petimus, fidelem quoque esse in omnibus verbis suis, et per hoc velle etiam facere quod petimus, nisi ex parte nostra sit defectus, et de his rebus non debemus vel minimum hæsitare. Non autem tenemur certo credere, nos absolute impetraturos quod petimus : alioqui fides falsa esse posset. Certe cum Apostolus ter rogavit, ut liberaretur a stimulo carnis, in fide nihil hæsitans oravit, et non impetravit tamen quod petiit : ex quo intelligimus, eum non credidisse absolute se liberandum.

At Dominus Marc. xi. dicit : « Quidquid orantes petitis, credite quia accipietis, et fiet vobis ». Respondeo, credendum esse quia accipiemus, si bona petamus, et si expedit nobis, non absolute. Porro perseverantiæ donum plane expedit nobis, sed non bene petit, qui non assidue petit. Non enim perseverantia res est ejusmodi, quæ uno die peti et accipi possit, sed quotidie petenda

est, ut quotidie detur, et sic tandem fiat, ut in finem usque perseveremus. Tunc enim data intelligitur perseverantia cum perseveratum est usque in finem. Itaque credere debemus nos accepturos perseverantiam, si perseveranter eam postulaverimus, utrum autem perseveranter eam postulaturi simus, quis scire potest, nisi Deus, et cui voluerit Deus revelare ?

Quod autem attinet ad fiduciam, confidere debemus, nos accepturos quod petimus, et non hæsitare, id est, non diffidere. Cæterum sicut fiducia non est in intellectu, sed in voluntate, ita hæsitatio cum opponitur fiducix, non est incertitudo intellectus, sed infirmitas et instabilitas voluntatis. Quare fiducia sine hæsitatione non requirit certitudinem intellectus de re impetranda, sed firmam adhesionem voluntatis erga bonitatem Dei, a qua sperat homo se impetraturum quod postulat. Nihil igitur concludit Bucerii ratiocinatio.

Secundo, objicit idem auctor illud, I Joan. v. *Hæc scribo vobis, ut sciatis, quia vitam habetis æternam, qui creditis in nomine filii Dei* (1). Respondeo : multa hic dici possent, sed jam sæpe de hac re locuti sumus.

Dico igitur eos qui credunt, habere vitam æternam, sed in spe, non in re. *Spe enim salvi facti sumus*, inquit B. Paulus ad Rom. viii porro ut in re vita habeatur æterna, requiritur (præter alia multa) perseverantia in fide. Sic enim scribit Apostolus ad Hebræos iii. *Videte fratres ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis discedendi a Deo vivo. Sed adhortamini vosmetipsos per singulos dies, donec hodie cognominatur, ut non obduretur quis ex vobis fallacia peccati. Participes enim Christi effecti sumus, si tamen initium substantiæ usque ad finem firmum retineamus*. Et idem ipse Joannes, qui dixit, credentes habere vitam æternam, scribit quibusdam credentibus, in epistol. ii. *Videte vosmetipsos, ne perdatis quæ operati estis* (2). Quare si probare Bucerus cupit sententiam suam, laborare debet, ut inveniat Scripturæ testimonium, in quo habeatur, se, et alios in particulari usque in finem perseveraturos.

Tertio, objicit Calvinus, i. cap. epist. ad Ephes. ubi Apostolus dicit, nos habere pignus hæreditatis : at qui pignus habet, certus est de hæreditate. Item ibidem Aposto-

(1) I Joan. V, 13. — (2) Rom. VIII, 24; Heb III, 12; Joan. II, 8.

lus orat Deum, ut illumiuet oculos Ephesiorum, ut cognoscant, planeque perspiciant se prædestinatos in adoptionem filiorum.

Respondeo : qui spiritum habent inhabitantem, sine dubio pignus habent hæreditatis : hoc enim Apostolus dicit. At quis certus esse potest certitudine fidei, se spiritum inhabitantem habere ? Deinde, qui pignus habent hæreditatis, sine dubio consequentur hæreditatem, modo pignus diligenter conservent. Nam si forte illud amiserint, antequam hæreditatem accipiant, nihil eis proderit aliquando pignus ejusmodi accepisse. Non scribit autem Apostolus, omnes, qui pignus habent, illud sine dubio servaturos, ac patrifamilias suo tempore representaturos. Neque est aliqua ratio, Dei revelatione excepta, per quam hujus rei certi reddi valeamus.

Porro rogat idem Apostolus Deum ut illuminet Ephesiorum oculos, non ut cognoscant se esse prædestinatos ; sed ut intelligant quæ sit spes vocationis, et quæ divitiæ gloriæ hæreditatis in Sanctos, id est, quanta sit ea gloria, quam Deus præparavit diligentibus se.

Sed libenter quærerem a Calvino, si ex fide certus est omnis, qui justificatur, se prædestinatum esse, cur isti Ephesii jamdudum fideles, et justificati egebant illustratione nova, ut cognoscerent se esse prædestinatos ? Nam si id non certo noverant, non erant fideles et justificati, si verum est dogma Calvinii ; si autem fideles et justi, immo et sancti erant, ut eos Apostolus vocat : igitur vel non egebant isto novo lumine, et Paulus frustra pro illis orabat, vel quod est verius, non certi erant ex fide, se esse prædestinatos.

Quarto, objicit idem Calvinus illud, I Thessalonicæ. i. *Scientes fratres dilecti a Deo electionem vestram, quia Evangelium nostrum non fuit ad vos in sermone tantum, sed et in virtute, et in Spiritu-Sancto et in plenitudine multa* (1). Ubi probat Apostolus Thessalonicenses fuisse electos, ex eo quod fidem haberent, per quam Evangelium receperant. Ex quo sequitur, ut fides sit propria electorum, et qui illam habent, sciant etiam se esse in numero electorum.

Respondeo : primo illud : *Scientes electionem vestram*, non refertur ad ipsos Thessa-

lonicenses, quasi ipsi scirent electionem suam, sed ad Paulum, qui dicit se cum Silvano et Timotheo scire electionem illorum. Deinde, loquitur Apostolus de scientia, non ex revelatione, sed ex signis, quia videlicet noverat se illis prædicasse cum adjunctione miraculorum et cum plenitudine multa, Græce *πληροφωρία*, id est, cum magna copia testimoniorum divinatorum, quæ apta erant ad certam persuasionem gignendam. Idem etiam probat ex operibus Thessalonicensium, quia in tribulatione multa cum gaudio verbum Dei receperant. Itaque nihil aliud ex eo loco colligitur, nisi Apostolum optimam spem habuisse de electione Thessalonicensium, ex multis signis, quæ de ipsorum electione habebat.

Quinto, objicit Kemnitius illud, Rom. viii. *Quos vocavit, hos et justificavit, quos justificavit, hos et magnificavit* (2). Nam in hoc loco, dicit Kemnitius, patefactum esse fundamentum hujus certitudinis, quam habent justi ex fide de sua electione.

Respondeo : si omnes vocati essent electi, argumentum Kemnitii solidissimum esset ; sed Dominus dicens Matth. 22. *Multi sunt vocati, pauci vero electi* (3), nullius roboris argumentum illud esse ostendit. Cum igitur Apostolus ait : *Quos vocavit, hos et justificavit*, non loquitur de omnibus vocatis, sed de vocatis secundum propositum : et cum addit, *quos justificavit, hos et magnificavit*, non loquitur de omnibus justificatis, se de justificatis secundum propositum, de quibus dicitur in eodem capite : *Scimus quia diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum his, qui secundum propositum vocati sunt sancti*. Vide Augustinum in libro de bono perseverantiæ cap. 13. qui sint autem vocati et justificati secundum propositum, nemo scire potest. Quis enim novit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit ?

Ultimo, objicit Kemnitius multa loca, quæ nihil ad rem faciunt, ut Joan. x. *Nemo rapiet eas de manu mea*. Rom. 8. *Quis accusabit adversus electos Dei ?* I Corinth. i. *Confirmabit vos usque in finem*. Ephes. i. *Elegit nos ante mundi constitutionem* (4).

Respondeo : priora duo loca docent, electos non posse perire : sed non docent electos nosse de se in particulari, se esse tales. Quæ autem est ista consecutio ; Nemo rapie-

(1) I Thess. I, 4. — (2) Rom. VIII, 30. — (3) Math. XXII, 14. — (4) Joan. X, 29 ; Rom. VIII, 39 ; Cor. I, 8 ; Eph. I, 4.